

TUTKIMUSOSIO

**Pirkanmaan maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
pirkanmaalaisten mielipiteistä:**

Pirkanmaalla kannetaan huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista

Pirkanmaan asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Maakuntavaaleissa äänestämistä pidetään tärkeämpänä kuin eurovaaleissa. Maakuntavaaleissa äänestämässä kävisi kaksi kolmesta pirkanmaalaisesta. Ehdolle kysyttäessä voisi olla lähdössä jopa joka viides ja maakunnalliseen lautakuntaan joka kolmas pirkanmaalainen. Ehdokkuuksia halutaan kuitenkin rajata. Neljä viidestä toivoo, että sama henkilö ei ole ehdolla kunta-, maakunta- ja eduskuntavaaleissa.

Maakuntajohtajan haluaisi valita suoralla vaalilla puolet ja maakunnallista aloiteoikeutta kannattaa kolme neljästä maakunnan asukkaista.

Pirkanmaalaiset suhtautuvat maakuntauudistukseen melko varovaisesti. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan säilyttää kunnilla.

Pirkanmaalla luotetaan yleislääkäri- ja neuvolapalveluissa julkiseen palvelutarjontaan ja erikoislääkäripalveluissa enemmän yksityiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Pirkanmaan osalta.

Maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinolot huolettavat Pirkanmaalla

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (66%) Pirkanmaan asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan. Pirkanmaalaiset uskovat hyvätuloisten ihmisten pärjäävän vastaisuudessa entistä paremmin.

Viiden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (68 %), maaseudulla asuvat (66 %), eläkeläiset/ikäntyneet (65 %), työttömät (60 %) ja viljelijät (57 %).

Pirkanmaalaisien odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta eivät juurikaan poikkea koko maan väestön keskiarvosta.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Selvä enemmistö (72 %) pirkanmaalaisista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Reilu kolmasosa (35 %) pirkanmaalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Pirkanmaalla asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Neljä viidestä (79 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Lähes kaksi viidestä (38 %) katsoo, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Enemmistö (54 %) epäilee, että maakuntavaltuusto ajaa lähinnä suurkaupunkien asiaa, eikä sillä tule olemaan todellista päätösvaltaa. Vain reilu neljännes (27 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Kolmannes (32 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Pirkanmaalaiset suhtautuvat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin vain hieman epäuskoisemmin kuin kansalaiset koko maassa keskimäärin.

Ei yhtenäistä linjaa

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Vajaa kolmannes (30 %) Pirkanmaan asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Lähes joka toiselle (45 %) on kuitenkin tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Reilu kolmasosa pirkanmaalaisista (37 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on samansuuruinen joukko (37 %). Reilu kolmannes (37 %) pirkanmaalaisista ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Yli neljäsosa ei pysty ottamaan kantaa lainkaan.

Ajatus kuntien lakkauttamisesta ja kaikkien tehtävien siirtämisestä maakunnille olisi Pirkanmaalla asuvien mielestä ikävä asia (65 %). Reilu neljännes (29 %) kannattaa ja lähes joka toinen (47 %) vastustaa maakuntaveroa.

Vajaa kolmannes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Tulosten mukaan ei juuri löydy asioita, joita enemmistö haluaisi jatkossa siirtää maakunnan vastuulle. Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka vajaa kolmannes (31 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Pirkanmaalaiset suhtautuvat kuntien tehtävien siirtämiseen maakuntien vastuulle kutakuinkin samoin kuin väestö koko maassa keskimäärin.

Maakuntavaaleissa äänestämisen tärkeämpää kuin eurovaaleissa

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestämisen eduskuntavaaleissa. Pirkanmaalaisista lähes yhdeksän kymmenestä (87 %) pitää äänestämistä tärkeänä tapana vaikuttaa.

Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa arvostaa suuri enemmistö (84 % erittäin tärkeä tapa) väestöstä. Äänestämisen maakunta- (68 %) ja eurovaaleissa (65 %) viehättää Pirkanmaalla noin reilua kolmasosaa väestöstä.

Pirkanmaalaiset suhtautuvat eri vaikuttamiskeinoihin samalla tavoin kuin väestö keskimäärin maassa. Äänestämisen maakuntavaaleissa on aavistuksen vähemmän tärkeää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

Pirkanmaan asukkaat ovat kiinnostuneempia luottamustehtävistä kuin kansalaiset keskimäärin

Periaatteellista kiinnostusta kartoitettiin tiedustelemalla vastaajilta, kuinka mielellään he lähtisivät, jos heitä pyydetäisiin, mukaan erilaisiin yhteiskunnallisiin luottamustehtäviin. Maakuntavaaliehtokkaaksi asettumisen ohella arvioitavana oli erityyppisiä muita paikallispoliittisia luottamustehtäviä.

Kokonaisuutena luottamustehtävistä suuresti kiinnostuneiden osuudet ovat kauttaaltaan suhteellisesti jokseenkin pieniä mutta absoluuttisesti suuria. Toisaalta tosiasia on, ettei kaikkien tarvitse toimia toisten edusmiehinä, eikä sellainen ole mahdollistakaan.

Eniten halukkuutta kohdentuu kunnallisten lautakuntien jäsenyyksiin. Niissä toimimista pitää periaatteessa mieluisana kaksi viidestä (39 %). Maakunnallisen toimielimen (esim. lautakunta) jäsenyydestä on kiinnostunut joka kolmas (34 %) ja maakuntavaaliehtokkuudesta joka viides (21 %). Pirkanmaalaiset suhtautuvat kunnallisiin ja maakunnallisiin luottamustehtäviin hieman myönteisemmin kuin kansalaiset keskimäärin.

Pirkanmaalla luotetaan monissa sote-palveluissa julkiseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta neljä on sellaista, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (53 % valitsisi julkisen, 9 % yksityisen), yleislääkäripalvelut (42 % julkinen, 25 % yksityinen), ikääntyneiden kotihoito (37 % julkinen, 23 % yksityinen) ja palveluasuminen (38 % julkinen, 21 % yksityinen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (39 % valitsisi yksityisen, 32% julkisen). Hammashoidossa ja fysioterapiapalveluissa syntyy tasatulos. Löytyy käytännössä yhtä paljon julkiseen ja yksityiseen luottavia.

Pirkanmaalaiset suhtautuvat valinnanvapauteen kutakuinkin samalla tavoin kuin väestö maassamme keskimäärin. Pirkanmaalaiset katsovat keskimäärää useammin, että julkisten ja yksityisten palveluiden välillä ei ole eroa.

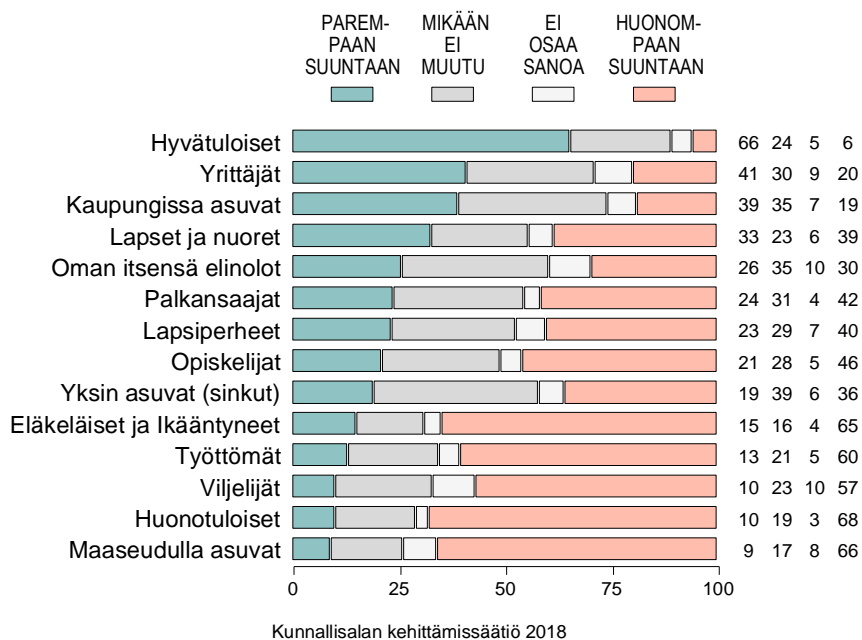
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Pirkanmaalla 611. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöstä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Pirkanmaalla suurimmillaan vajaa neljä prosenttiyksikköä suuntaansa.

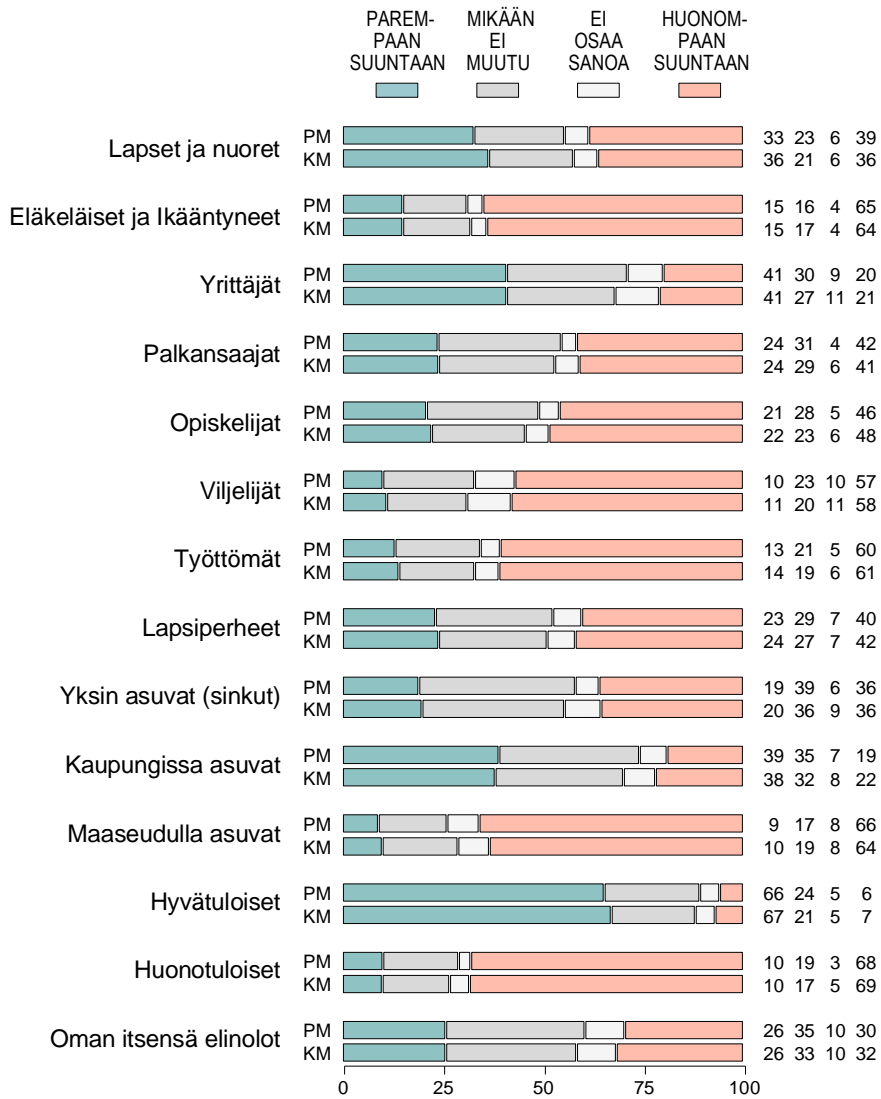
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6 193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

Kuvio 1-5. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: PIRKANMAA (%).

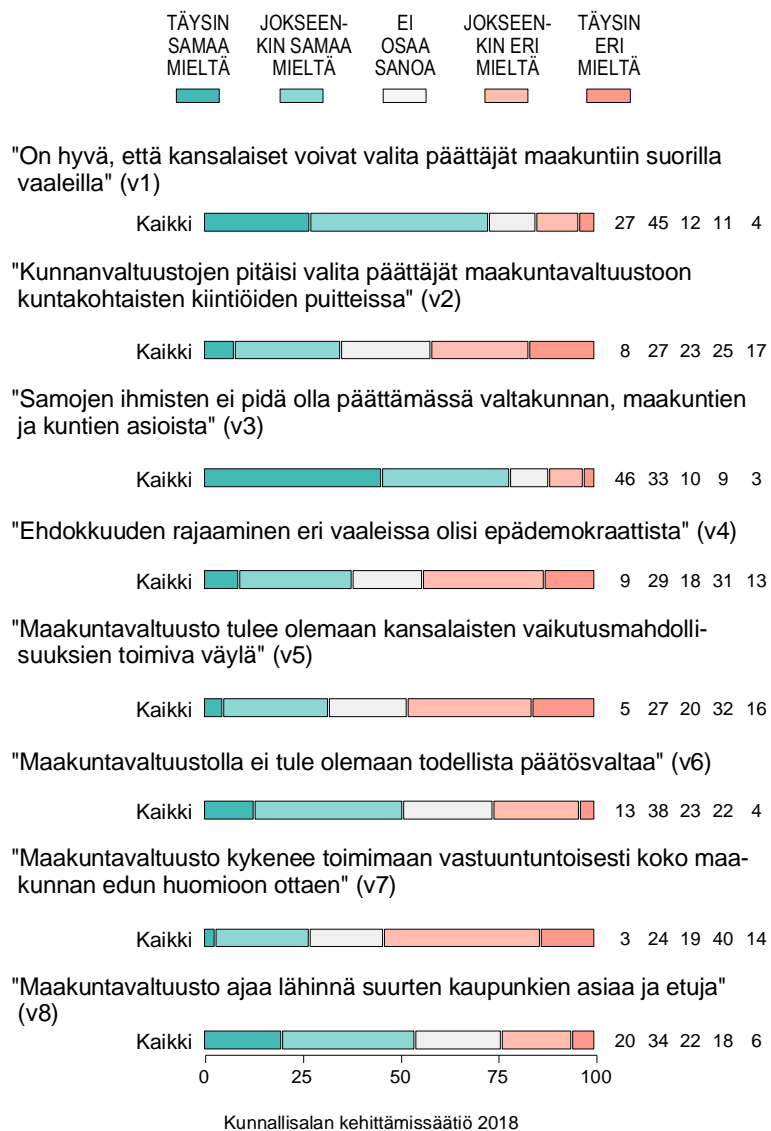

Kuvio 1-5v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
 MAAKUNNASSA: PIRKANMAA (PM) vs. KOKO MAA (KM, %).

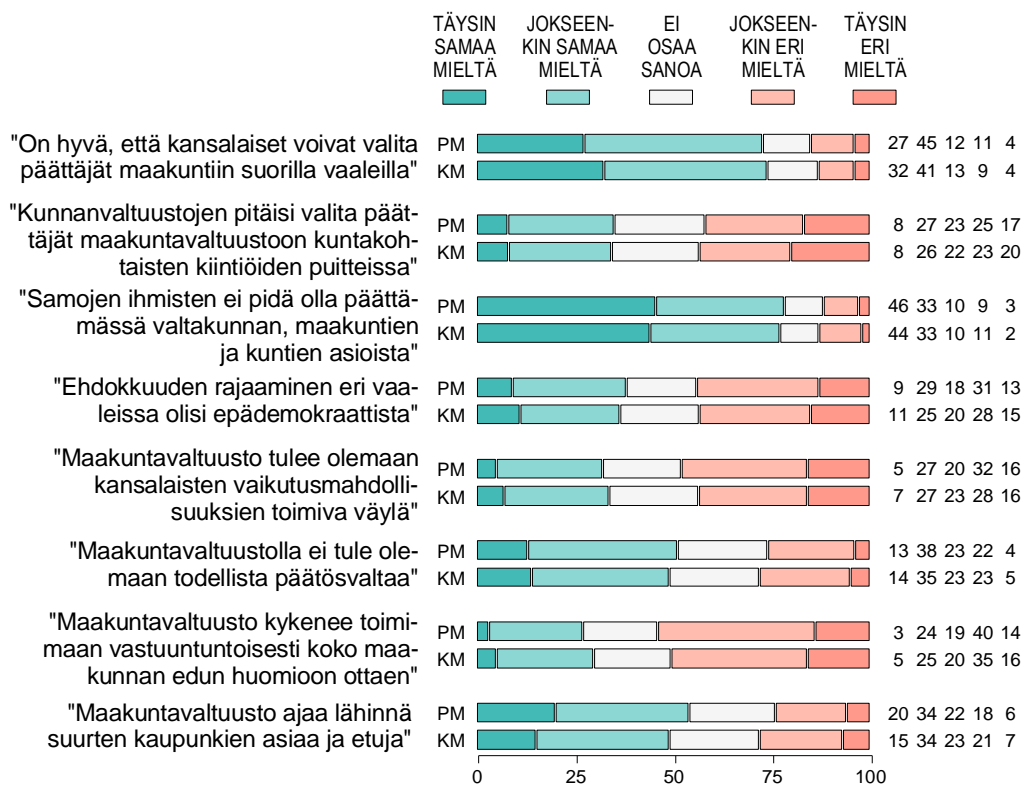

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 2-5. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PIRKANMAA (%).

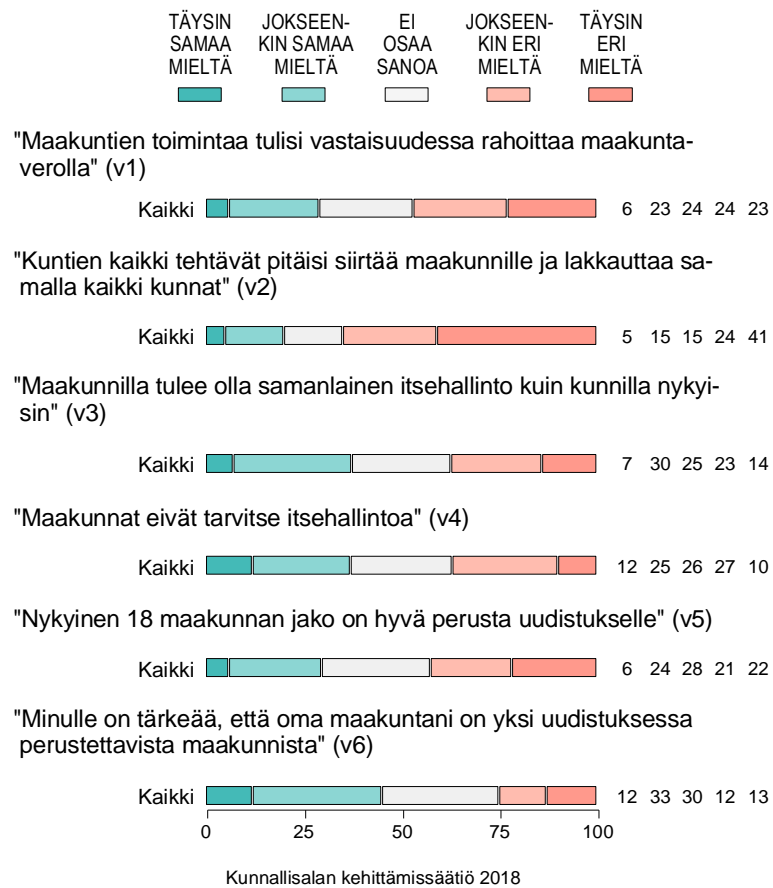

Kuvio 2-5v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PIRKANMAA (PM) vs. KOKO MAA (KM, %).

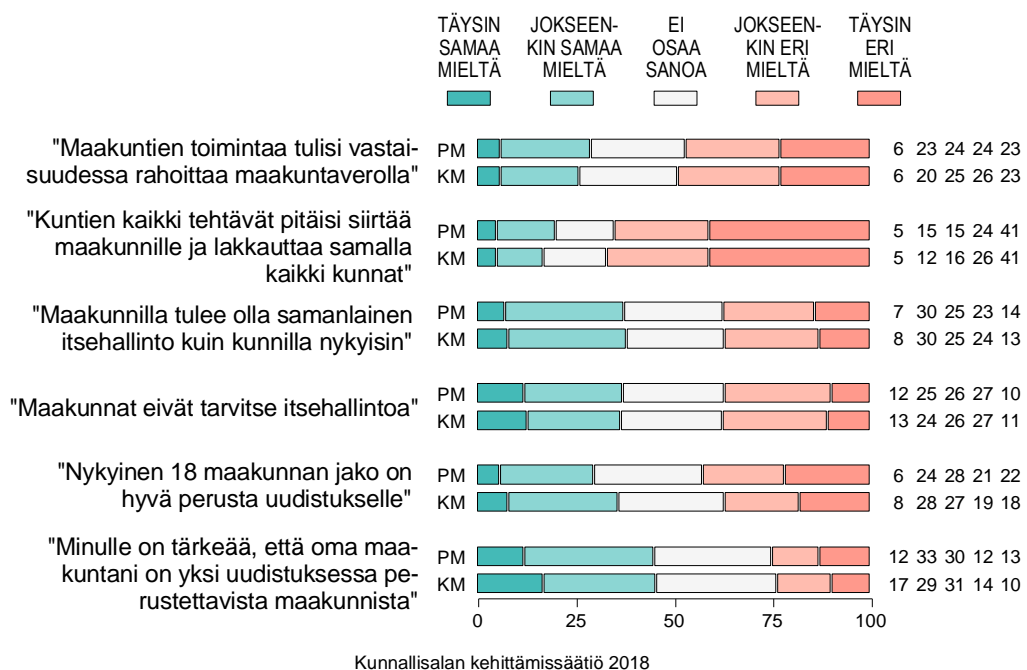

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

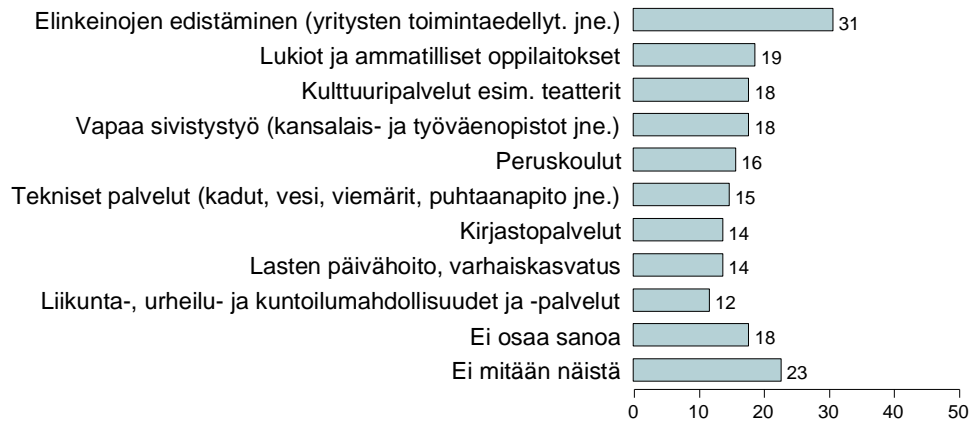
Kuvio 3-5. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PIRKANMAA (%).

Kuvio 3-5v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: PIRKANMAA (PM) vs. KOKO MAA (KM, %).

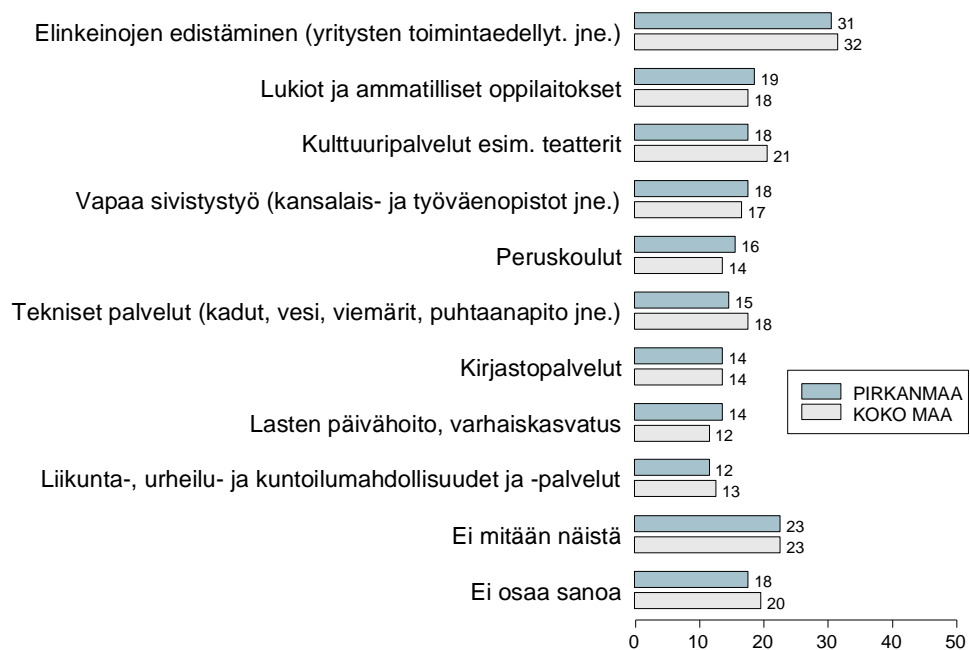

Kuvio 4-5. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: PIRKANMAA (%).

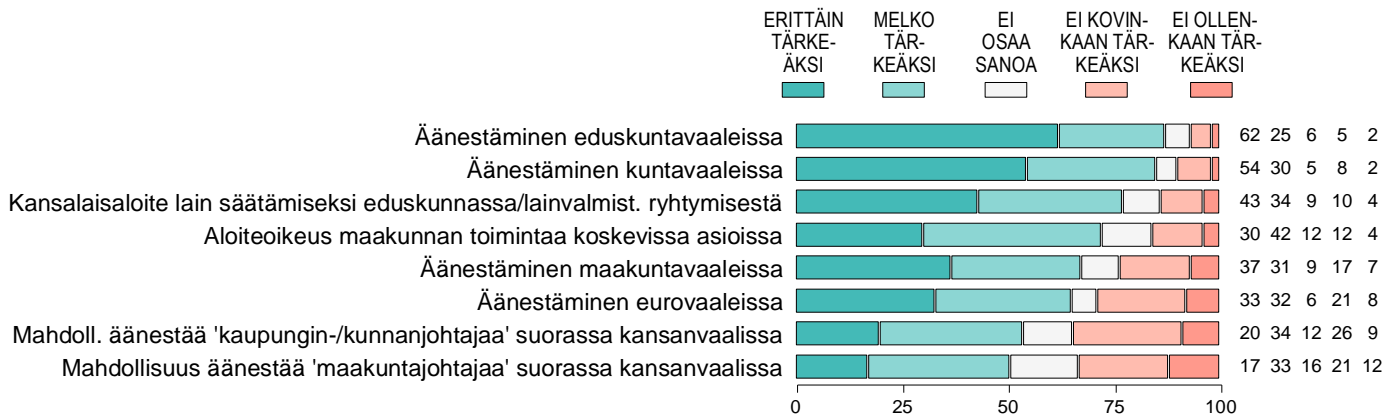
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-5v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: PIRKANMAA vs. KOKO MAA (%).

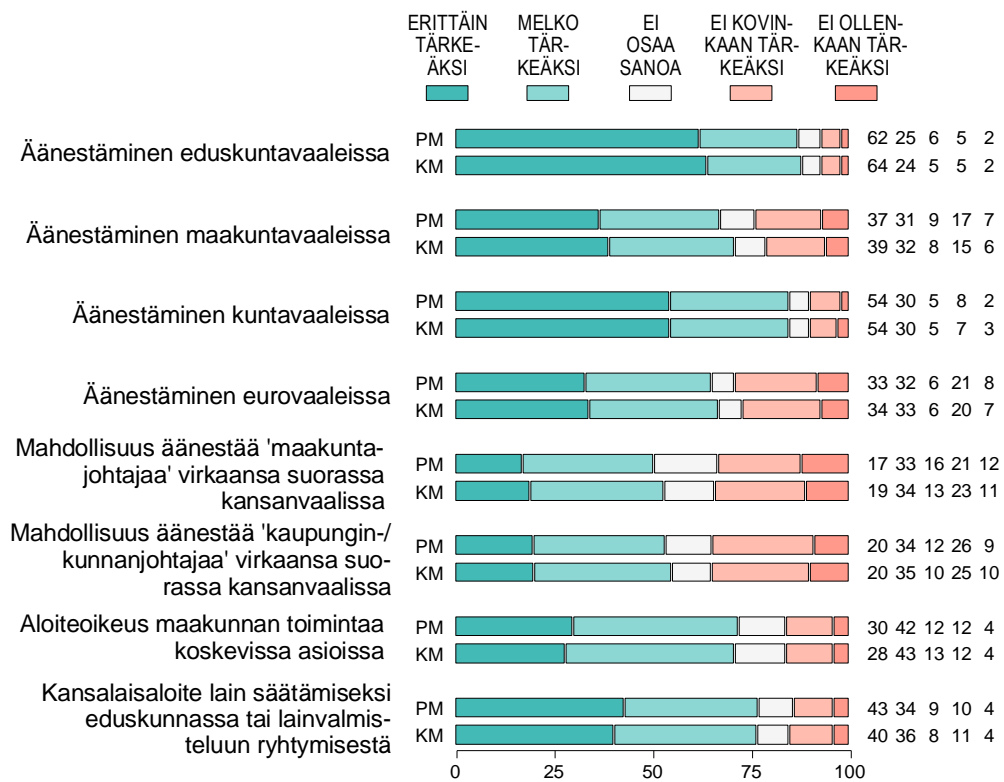
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-5. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: PIRKAN-MAA (tekstejä osin lyhennetty, %).

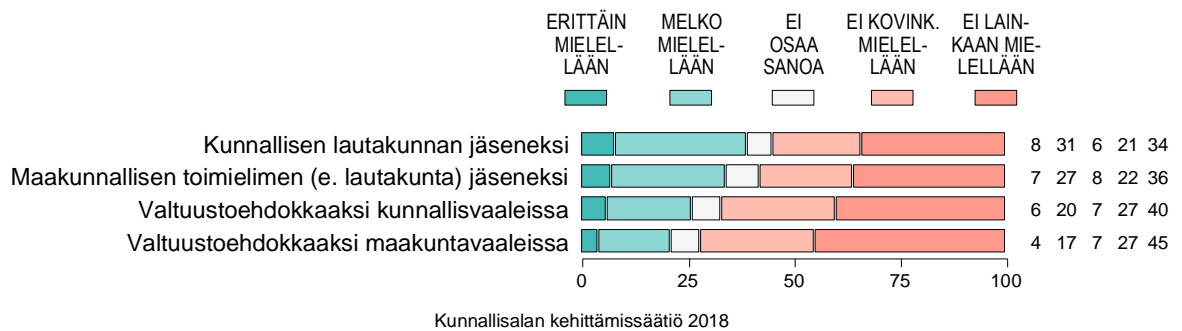
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-5v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: PIRKANMAA (PM) vs. KOKO MAA (KM, %).

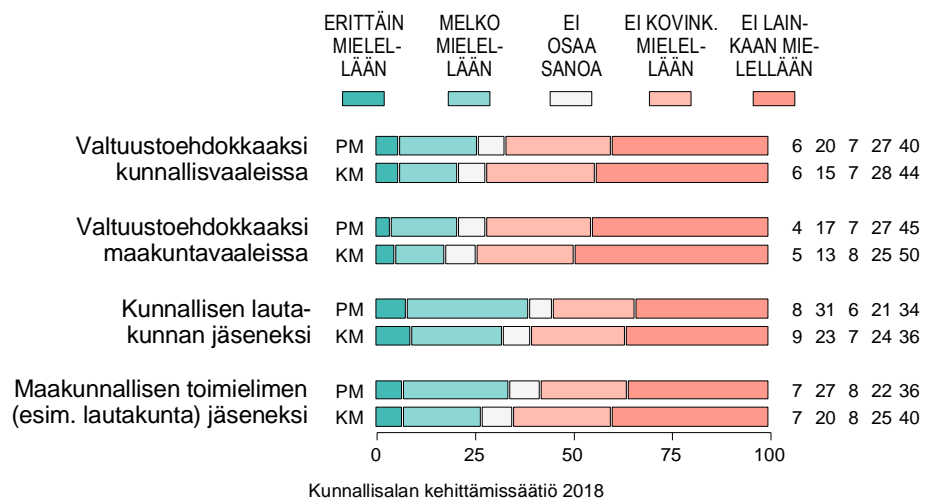

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

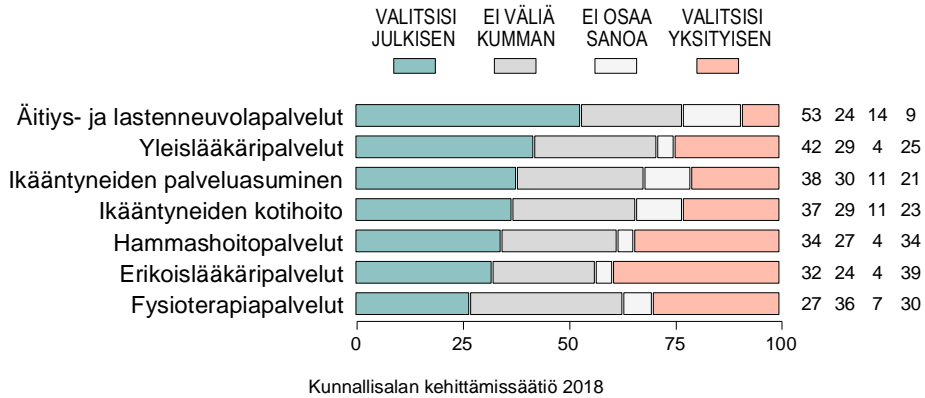
Kuvio 6-5. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: PIRKANMAA (%).

Kuvio 6-5v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: PIRKANMAA (PM) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 7-5. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: PIRKANMAA (%).

Kuvio 7-5v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: PIRKANMAA (PM) vs. KOKO MAA (KM, %).

